

Da Prins Kristian gæstede Ærø 1830.

Af Nicoline Klein.

Til denne lille Skildring er benyttet følgende Kilder:

Hübertz: Beskr. over Ærø (1834);
Fyens Stifts Tidende, Juni 1830. Allen:
Det danske Sprogs Historie i Sønder-
jylland. Flammand: Chr. d. Ottende. —
En gl. nylig afdød Ærøbos Optegnelse;
et andet gl. Haandskrift (begge fra Breg-
ninge.) Det øvrige er efter mundtlig
Overlevering; bl. a. er der Smaatræk af
tre gamle Damers Barndoms minder.

Det var i Forsommeren 1830.

Regnen sivede ned. Saadan havde den sivet og plasket det hele Foraar. Havde Solen faaet Magten et Par Dage nu og da, straks kom Blæst og Regn igen og tog fat.

Saadan en Nat, som den mellem den 3die og 4de April, havde man ikke i Mandsminde oplevet paa Ærø! Da havde der raset en orkanagtig Storm, saa rent gruelig at høre. Sømandskonerne lukkede ikke et Øje den Nat, men sad oppe i stor Vaande og i Bøn for deres Mænd og unge Sønner.

Næste Dag saas, Syd for Øen ude ved Vaarbjerg, en stor engelsk Brig siddende fast saa nær oppe paa Land, at Bovsprydet naaede helt ind over Marken.

Stor var den Skade Stormen voldte paa Øen. I Rise og Tranderup, som laa højt, røg Straatagene af en Mængde Huse. Ærøskøbing blev ogsaa dygtig medtaget. Det var nu sikkert, at den underlig buldrende Lyd, som mange havde hørt, maatte være Jordskælv. Ja, selve Kirken var rørt deraf; Gulvet var sunket flere Steder.

I Vuderup Klint var der slaaet en lang Revne.

Nu var det helt hen i Juni Maaned; men hvor blev den dog af, den skønne, den blide, den sollyse Vaar?

Grønt blev det nok. Al den Væde gjorde Jorden frugtbar, saa en enkelt mild Dag kunde gøre Vidundere. Men paa Landevejen stod Pyt ved Pyt, og »Mae« og Moser svømmede over, Vaarsaeningen var endnu ikke tilendebragt, og Vinterkornet, især Byg, stod højst maadeligt. Luften var oftest kølig som ved Efteraarstide.

* * *

Det gik som en Løbeild gennem Øen: »Prinsen kommer! Hans kongelige Højhed Prins Kristian, Fyens Guvernør, vil gæste Ærø!«

80 Aar var rundne siden en kongelig Person havde sat sin Fod paa Ærøs Jord. Den 23de Juli 1750, kort efter at den sidste Del af Øen var kommen tilbage i den danske Konges Eje, havde Kong Frederik den 5te besøgt Ærø. Men det var jo nu som »en Saga blot!«

Hvilket Røre der nu blev! Den gamle, stille, rolige Ø kom helt ud af sine vante Folder.

Hvordan skulde man modtage saa høj en Herre?

Der maatte skydes med Kanoner og musiceres, bygges Æresporte og illumineres.

Fruer og Madammer fik travlt. Der skulde syes Flag i Mængde, og Silkekjolerne toges frem og pudsedes op, eller der blev taget Maal til ny.

De unge Piger drømte om Bal, hvor de svingedes af flotte Hofkavallerer.

Børnene jublede — nu skulde de se en Prins, en virkelig Prins! Havde han Skarlagens Kappe og Guldkrone paa?

Og Embedsmændene samledes og drøftede, hvem der skulde holde Taler, og hvad der skulde fremvises af Øens Seværdigheder.

Og alt maatte være i Orden — i Kirker, i Skoler, ja selv Fattighuse. Man vidste jo, at Prinsen gik grundigt til Værks og havde et skarpt Øje for alle Mangler. Som Guvernør over Fyen havde Prinsen efterhaanden synet alle Fyens Købstæder, og hvor han kom, sporedes hans Iver og Virksomhed, Byerne udvidedes og forskønnedes, og mange Forbedringer indførtes. Til Ærø kom han vel ikke som Guvernør, da Ærø den Gang ikke hørte til Fyens Stift men hørte sammen med Als. Men hvor gerne vilde man dog ikke, at den lille Ø ret skulde vise sig til sin Fordel!

* * *

Søndag den 13. Juni oprandt.

Skonnerten »Delphinen«, det kongelige Skib, nærmede sig Marstal, hvor Prinsen vilde gaa i Land.

Folk strømmer ned til Havnen.

Solen skinner som det sig hør og bør til kongeligt Besøg; og medens den nedsender sine varmende Smil og faar Blomsterne i Æreporten til at lyse i klare Farver, arbejder Blæsten ogsaa paa at gøre alt Rede til Fest. Med brede Strøg fejrer den hver smudsiggraa Sky af Himlen; den tørrer den værste Væde bort, der hvor Prinsen skal sætte sin Fod, den svajer og smælder med Flag og Vimpler.

Nu stryger »Delphinen« let vuggende hen imod Bolværket, brede Hænder rækkes for at kaste og gribe Tovet, og Landgangsbroen lægges til.

Kanonerne tordner, og Folket udbryder i Jubelraab!

Prins Kristian — smuk, mørk, fyldig og med kongelig Holdning — træder i Land, fulgt af Amtmand, Grev Rantzau, Biskop Tetens, som er kommen fra Als for at ledsage Prinsen, samt Kaptajn Lütken, Skibets Fører.

Paa Broen staar Embedsmænd fra Øen, Byens Lærere, Havnefoged, Sognefoged, — Borgere og Landboere. Pastor Schaarup, Marstals Præst, holder en kort Velkomsttale.

Prinsen hilser venligt og nedladende til alle Sider og giver Embedsmændene Haanden. Med Liv og Varme hilser han især paa sin Ven, Landfogden fra Ærøskøbing, Etatsraad Peter Bogislaus Carstens.

»God Dag, du gamle Landfoged! Nu kommer jeg for at besøge dig!«

Gennem de flagsmykkede Gader — »Prinsensgade« har i Dagens Anledning faaet sit Navn og to Rækker flade Sten — gaar Prins Kristian og hans Følge til Præstegaarden.

Han vandrer gennem en Allé af flere hundrede Skolebørn, opstillet efter Størrelsen. Pigerne er pantede

med Blomsterkranse og strør Blomster. Børnene stirrer undrende paa Prinsen, han ser jo ud som et almindeligt Menneske — mild og god — nikker til begge Sider, og klapper en og anden af Smaapigerne paa Kinden med Pinselillier, han har i Haanden. Den allermindste er den lille 7aarige Cecilie; man ser hende straks, for hun er den eneste, der har hvid Kjole paa og røde Silkesløjfer paa Skoene. Aa, hun husker det saa tydeligt den Dag i Dag! Hun havde jo faaet Lov at hjælpe at binde Bouketter til Æreporten og den store Krone. Det kneb med at faa Blomster nok. Alle Haver var plyndrede, men det forslog ikke. Saa roede Cecilies Fader og Søster og Præstens Døtre over til den lille Ø Langholm, den stod som et blegrødt Bed fuld af »Vorherresbrød« (Armeria vulgaris) og hver en Blomst maatte den ofre til Stadsen.

Prinsen besøger nu Præstegaarden, Skolen og Kirken. Denne er lys og rummelig, prydet med Lysekroner og mange Skibe som en ret Sømandskirke. Paa Kirkegaarden staar brandgule Lillier og Pinselillier paa de buksbomkransede Grave.

Marstal var den Gang halv Bondeby, halvt Fiskerleje, men stærkt i Opkomst. Enhver nogenlunde velstillet Familie havde Jord og Kreaturer, mange ogsaa Baad eller Skib. Der byggedes allerede da mange Skibe. Netop dette Aar havde Marstallerne fuldendt et stort Arbejde med at bygge Havnen, og dens Historie blev fortalt Prinsen og fængslede hans Opmærksomhed.

Allerede 40 Aar i Forvejen havde Beboerne ønsket at faa en Havn og havde søgt om Tilladelse til at anlægge en; men det blev afslaaet.

De fandt da paa at føre Hobe af store Sten ud paa Isen; naar denne saa smeltede, sank Stenene til Bunds og dannede et rigtignok temmelig mangelfuldt Værn mod Strøm og Drivis. Men omsider blev Savnet af en rigtig Havn dog saa følelig, at Skipperforeningen paa egen Haand tog sig for at bygge en saadan. Den var sikret med store Stendæmninger og havde rigelig Plads til alle ind- og udgaaende Skibe. Men den Enighed, Driftighed og Offervillighed, hvormed dette store Værk var udført, kunde Prinsen ikke noksom beundre, og de to Mænd, som havde gjort sig mest fortjente derved — Skipper Rasmus Jepsen og Rasmus Madsen Rasmussen — blev forestillede for hans kgl. Højhed, og senere blev de benaadede med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

I Ommel Skole overrækker Lærer Fuglsang Prinsen en Sang, hvis ene Vers lyder saadan:

„Gud lad Prins Kristian leve vel
i Flor og Velstands Lykke!
Lad ingen Modgang ham
i denne Verden trykke;
indtil vi flytte skal
af denne Jammerdal —
indtil vi samles skal
i Himlens Frydesal!“

»Tak, det er godt!« sagde Prinsen med et lunt Smil, »Meningen er god!«

* * *

Nu ruller Vognen med de høje Herrer over det smalle »Drej«. Vandet plasker til begge Sider, til venstre ruller Bølgerne lange og brede med skumhvide

Kamme henover glinsende Rullesten; til højre inde i Bugten, Graastens Nor, er Vandet steget saa højt, at det staar udover Vejen. Hestene sobber i Væde, og Hjulene stænker Mudder opad Vognkasserne.

Prins Kristian kører i Landfoged Carstens Vogn, Øens eneste Kaleshevogn. Den er gul og har tre Sæder med Kalesche over det bagerste. Den trækkes af to kraftige brune Heste. Kusken paa Bukken er »Krester Etatsraad«. Det er en stolt Dag for ham, og han »føler sig« ikke lidet, som han troner der i sin splinterny Kavaj med de tre Slag, som er kantede med gule Snore, og med den høje, sorte Hat! Hvis Prinsen vilde spørge ham, hvor gammel han var, vilde han svare, som han altid ufravigelig svarer:

»Jæ' føller mæ' Oerstallet, jæ' e' født de' føste Jannevar attenhu'ere!«

Ved lille Rise holder Vognen, og Prinsen glæder sig over det skønne Udsyn over Nor og Mose og det dybblaa Hav, hvori frodig grønne Øer svømmer: Lilø, Drejø, Dejro.

I store Rise møder unge Bønderkarle og Piger klædt i pyntelige Høstdragter.

Ved Præstegaarden modtager Præsten Andreas Høstmark Vibe hs. kgl. Højhed og følger ham til Skole og Kirke.

Rise Kirke med sit hvide Taarn og mørkeblaa spaantækte Spir er den ældste paa Øen.

Prinsen har sikkert med Interesse lagt Mærke til Altertavlen, som er meget gammel, udskaaren i Træ og fremviser Billeder af Lidelseshistorien.

Maaske man har fortalt ham om, hvordan en Gang for længe, længe siden, en Midnatsstund (i 1663) »Guds Ild« faldt ned fra Himlen og tændte Rise Kirkespir. Knitrende og bragende sank det i Døden — ja, endog Klokkernes tilsyneladende uforgængelige

Malm glødede, bøjedes og smeltede hen og laa siden stivnet paa Kirkegaarden i en uformelig Klump. Intet Under at den ene af de nye Kirkeklokker fik den manende Indskrift:

»Herre laer os at betenke at vi skal døe at vi maa blive forstandige.«

Nærved Kirke og Præstegaard ligger Kæmpehøjen, under hvis Sten Oldtids Ærøboere har stedet deres tapre Høvding til Hvile.

Skærmende og fredlysende breder Hvidtjørnene deres snehvide Kroner over den, dryssende Blomsterblade som bløde Dun. Og »fredlyst« er nu Højen. til al Lykke, saa den ikke er kommen til at dele Skæbne med mange lignende Mindehøje paa Øen, hvorfra Stenene blev tagne til praktisk Brug. Saaledes gik en Del med til Marstal Havn. Men endnu staar Hvidtjørnene over Stenene paa den gamle Høj og udfolder hver Sommer deres skære Pragt; dog Tiden har taget paa dem; trætte og affældige bøjer de knudrede Grene sig mod Jorden og maa stives af for ikke at segne helt.

Vejen gaar videre omkring Olde Mølle, forbi Grubbemøllen og Ærøskøbing Bymølle. Herfra Møllebakken er det yndigste Skue! Dernede ligger Ærøskøbing smilende med røde Tegl mellem Lindeløv mød Sundets mørkeblaa Baggrund.

*

*

*

Nu lyder Kanonskud, og gennem den flagprydede Æresport kører Prinsen ind i Møllegdyden, hvor Borgervæbningen staar opstillet og præsenterer Gevær. Dernæst staar Skolebørnene i to Rækker og synger en Velkomstsang.

I Søndergade staar hvidklædte unge Piger og strør Blomster. Da Prinsen stiger af Vognen udenfor Landfogdens Hus, træder lille Margrethe, Landfogdens Datter, frem, nejer dybt og byder Prinsen et Digt paa en Atlaskes Pude.

Vinden vifter nok saa uskyldigt med den lille Piges Livbaand og lyse Fletninger. Men — hvad kan ikke en drilagtig Sommervind finde paa! Vips — napper den det hvide Papir og fejer det henad Gaden ned i en af de Pytter, den endnu ikke har faaet tørret. Forskrækket samler lille Margrethe Digtet op og tørrer det paa sin hvide Kjole; Prinsen, som venligt smilende tager imod det, tørrer det endnu en Gang paa sit Ærme, og Margrethe løber bort og gemmer sig, angst for at faa Skænd af Fader.

Etatsraaden fører sin høje Gæst over sin Dørtærskel, og Etatsraadinden, en fin, nydelig Dame, byder hs. kgl. Højhed Velkommen. I det store to-Etages Hus blev alle de bedste Værelser stillet til Raadighed for Prinsen og hans Følge.

Her har Prins Kristian sikkert følt sig vel til Mode, og Samtalen er ført let og utvungen.

Hvor stor Pris Prinsen satte paa sin Vært, viste han, da han blev Konge, da opfordrede han nemlig Landfogden til at tage til København og blive Minister, men denne bad sig fritaget for det ærefulde Hverv. Ligeledes indbød Kristian den ottende sin Ven til Kroningshøjtideligheden, men Etatsraaden svarede, at hans Helbred ikke tillod ham at møde i Hofdragt.

»Kom i hvad Dragt, du vil, du gamle Landfoged, svarede Kongen.

Som Embedsmand var Landfoged Carstens en myndig Herre, næsten som en Konge paa Øen — stræng og retskaffen.

Dansk var han af Sind og havde gjort sit til at faa det danske Sprog indført som Retssprog, men det var endnu ikke sket, skønt alle Embedsmændene forstod Dansk, og Befolkningen ikke forstod Tysk.

I sit Hjem var Etatsraaden ogsaa en Hersker; hans Villie var en Lov. Hans Hustru saa op til ham med underdanig Respekt, og Børnene skælvede for Faders Vrede (og for »Krabasken« — der fandtes en stor og en lille, som Børnene selv maatte hente, naar de trængte til den!) De sagde »De« og kyssede Faderen paa Haanden. Musestille stod de op ved Maaltiderne; først den Dag de blev konfirmerede fik de Lov at sidde ned.

Men under det kongelige Besøg har Børnene sikkert holdt sig i ærbødig Afstand.

Prinsen har den første Aften underholdt sig med sin Vært og de faa udvalgte Gæster. Han har talt med Provst Stephensen om kirkelige Forhold; har maaske spurgt Dr. Hübertz ud om Sundhedstilstanden paa Ærø og hørt, at der dette Aar trods det sludfulde Vejr saa godt som slet ingen Sygdom har været.

Saa spilles der en Whist; og man nyder et ud-søgt Aftensmaaltid. Efter dette bliver Prinsen kaldt hen til Vinduet for at modtage et Fakkeltog, som drager frem henne fra Torvet og standser foran Huset. Fakkeltænderne — ældre og yngre Borgere — afsynger en Sang og raaber kraftigt Hurra for Prinsen, som derpaa trækker sig tilbage til sit Soveværelse. Her bliver han behageligt overrasket ved at finde henstillet paa Smaaborde: Syltetøj, Lagkage og andre Delikatesser, som han ret lader sig smage.

Den næste Dag begyndte man med en kort Gudstjeneste i Kirken, hvor Provst Stephensen holdt

en Tale, og en Hymne, forfattet til denne Lejlighed, blev sunget af Øens bedste Sangere.

Derfra gik man til Raadhuset, der da laa ude paa det nuværende Torv, lige overfor Landfogdens Hus. Paa det lille Torv voksede bredkronede Lindetræer og midt paa stod en Vandpost.

Skolen, der ogsaa laa paa Torvet, hyggeligt bag grønne Linde, blev nu besøgt. Endnu lever et Par af Smaa pigerne der »læste« for Prinsen. Een af dem husker at de sang for ham; en anden, den lille Egidia v. d. Lühe, at hun blev hørt i Tysk og »klarede sig stolt«.

Tysk var jo kun et Bifag for de flinkeste Børn, slet ikke nødvendigt.

Ærøskøbing var den eneste By i Hertugdømmet, hvor Undervisningen aldrig havde været ført paa Tysk. Derfor blev den ærøske Almue heller aldrig i noget Mon fortysket, om der end kunde snige sig enkelte tyske Ord og Vendinger ind i Sproget i Hertugernes og de tyske Embedsmænds Tid.

Børnene glemte aldrig den smukke Prins, som talte saa mildt og venligt til dem. Men deres Hukommelse styrkedes mægtigt ved det Børnegilde, deres tilkommende Konge og Dronning gav dem 14 Dage efter, paa Karoline Amalies Fødselsdag, (d. 28. Juni). Da sendte Prins Kristian 80 Rdlr. til Ærøskøbings og Marstals Skolebørn at holde Fest for. I Marstal holdtes den i Skolen, i Ærøskøbing paa Raadhuset, hvor der var pyntet med Blomsterkranse, og hvor Børnene trakteredes paa det bedste.

»Smaa pigerne« husker endnu som 90aarige gamle Koner, hvordan Provsten og Kateket Leth stod ved en stor Kurv Buttedeigs »Halvmaaner« og delte ud til Børnene.

Mandag Aften kom disse Festdages Glanspunkt, Etatsraadens store »Diner« paa Raadhuset.

Hvilken Travlhed var der ikke i Etatsraadens Køkken og Bryggers, hvor Forberedelserne gik for sig. En fransk Kok, forskreven fra København, herskede uindskrænket og satte alle Hænder i Arbejde. Der blev kogt og braset, Spiddene drejedes med Fjerkræ og Lam, og Smørret drev af Stegene.

En hel Fjerding Smør havde Kokken forlangt, og naar Ilden ikke brændte godt nok paa de Ildsteder, der var anbragt rundt om paa Bryggersgulvet, da blot en Skefuld Smør paa Ilden, saa blussede den lystigt op.

Alle Øens Embedsmænd samledes paa Raadhuset. Prins Kristian fik Plads i den smukke, gamle Stol, som var bleven lavet til Kong Frederik d. 5te i Aaret 1750.

Hvor de tykke ærøske Rødspætter smagte Prinsen! (Han spiste kun den øverste Side af dem.) Og Kyllingestegen! Ja, endogsaa Andesteg maa der have været, for Sagnet lader Prinsen sige den nu saa gængse Vittighed: »En And er et underligt Dyr, der er for meget paa den til een og for lidt til to!«

Mange sjældne og fine Retter har der sikkert været, da Gildet siges at have kostet 600 Rdlr.

Nu er der blevet holdt Taler for Kongen, Fædrelandet, Prinsen og den lille gæstfri Ø! Men der er intet Minde bevaret om disse.

Unge Piger vartede op ved Bordet. Den smukkeste af dem var Etatsraadens Husjomfru, Emma Bendtsen. Det kunde ikke være andet, end at de høje Herrer maatte lægge Mærke til denne fagre Skikkelse med de store tindrende Øjne, de skælmske Smilehuller og de glansfulde Krøller. Og da Etats-

raaden hen paa Aftenen hævede sit Glas og muntert foreslog Selskabet at drikke Jomfru Emmas Skaal, »for det var netop hendes Fødselsdag!« klinkede Prinsen med Fødselsdagsbarnet, og siden, da Musikken spillede op, svingede han hende i en munter Dans.

Tidlig Tirsdag Morgen tog Prinsen Afsked med sin Værtinde og overrakte hende sit Billede.

»Krester Etatsraad« holder for Døren med Ka-leschevognen, og Turen gaar atter ud paa Landet. Vejret er højt og klart. I Stokkeby Mose staar der et Flor af Engblommer, Bukkeblade og Pragstjerner. Lærkerne stiger jublende til Vejrs, og udenfor Møllergaarden boltrer Lammene sig, lykkelige over Solen, som tørrer deres krusede Uld.

I Tranderup Kirke holdt Pastor Knudsen en kort Tale i Kordøren.

Tranderup Kirke stod paa den Tid uden Taarn. I mange Aar havde det gamle Taarn været brøstfældigt og havde truet med at falde af sig selv; nu var det nedbrudt, og et Skur var bygget til Klokken. I 1732 opførtes et nyt Taarn.

Fra Tranderup fulgte unge, pyntede Bønderkarle til Hest Prinsen videre.

I Vindeballe er Luften krydret af Æblerosens Duft. Buskene paa Gærdet er dækte med blegrøde Roser, og op ad den vaade Grøft rækker Forglemigejer sig med Tusinder af lysblaa Øjne.

Saa gaar det nedad Bakken til den langstrakte By Bregninge, ved hvis Indgang er rejst en Æreport. Her møder Byens unge Karle til Hest.

Men nede ved Skolen hersker stor Forvirring, Børnene var mødt pyntede og højtidelige, Kirkeværgen stod der i sin sorte Kjole, men — Læreren, Hr. Nutkær, hvor var han?

Ja, han var flygtet, han havde faaet saadan en Skræk i Livet ved Tanken om saa fornem en Visi- tats. Og skønt han var en dygtig Lærer, var det maaske ikke alt i hans Opførsel, der taalte at drages frem for Lyset. Saa fandt han det raadeligst at forsvinde, og Prinsen spurgte forgæves efter ham.

Pastor Ottesen, Bregninge Præst, som iført Kjole og Krave har modtaget Prinsen ved Skolen, har sikkert ærgret sig. Han havde jo netop saa stor Kær- lighed til Skolevæsenet, havde faaet indført den ind- byrdes Undervisning trods Bøndernes Uvillie og Modstand. Senere blev denne Forandring paaskøn- net i høj Grad, som værende til »stor Velsignelse og Nytte«.

Pastor Ottesen, stor, fyldig og med smukke Træk, var en Normand, kommen til Ærø fra Jyl- land 1823.

(Ved et Velkomstgilde, Embedsmændene gjorde, da han kom til Øen, blev følgende Sang, digtet af Ærøs udmærkede Historie- skriver, Dr. Hübertz, sunget:

„Velkommen, Nordmand fra Jyllands Strand
til Ærøs snurrige Bugter!
Man lever højt paa det lille Land,
med Vin man Tungerne fugter.
Saa fylder Glasset alle nu igen,
et Hurra bringe vi vor vakre Ven!
Din Skaalen er, vor Ottesen,
gid her i Moro du leve!

I Ly af Graner, i Klippesal,
din Vugge gynged' saa fage
Sig, har du glemt vel i Danmarks Dal
din Barndoms fagreste Dage?
Nej, Tanken lever stærkt i Manddoms Bryst

om Barndoms Sysler og om skyldfri Lyst —
 end hvisker sagte Hjertets Røst:
 Ja, der var Moro at leve!

Paa Sjølunds Kyst hist det Tempel stod,
 — det der grundfæstet skal stande! —
 Saa mangan Yngling saa rask og god
 man saa hos Visdommen lande
 Saa fro vi mindes end den kære Tid,
 vor Ungdoms Galskab og vor Ungdoms Flid,
 Vaarsolen smilte varm og blid,
 ja, der var Moro at leve!

End dvæler Blikket paa tørre Lyng
 paa Jyllands sortbrændte Mose.
 Om Bruden, som du dig kaared', syng,
 en trofast Kærligheds Rose!
 En blid Erindring fylder da dit Bryst
 om Kærligheds og Venskabs rene Lyst;
 da hvisker atter Hjertets Røst:
 Ja, der var Moro at leve!)

»Med Vin man Tungerne fugter!«

Ak ja! Det var Normandens sørgelige Svaghed.
 Et klogt Hovede var han, en god Kammerat, slag-
 færdig, rig paa Vid og Lune.

Som Præst var han afholdt af Menigheden.
 Han var afgjort Rationalist. Hans anden Hustru
 var en aandsdannet, evnerig Kvinde, Datter af Biskop-
 pens Broder, Provst Tetens.

— — I Præstegaarden var man i travl Virk-
 somhed med at dække Frokostbord i den store fir-
 kantede Havesal. Prinsen ventedes dog ikke endnu,
 saa forskrækket hørte Md. Ottesen: »Nu kommer
 de, nu kommer de! Nu kører de fra Skolen.«

Der blev ikke Tid til at tænke paa lille Sulla,
 Præstens yngste Datter, som sov i et Kammer bag

Salen. Hvor hun havde glædet sig til Prinsebesøget! Alle hendes Tanker havde kredset om det, saa hun ikke havde kunnet falde i Søvn i Aftes. Derfor sov hun nu saa fast i Morgenstunden. Men da hun omsider vaagnede ved højroestet Tale og Latter og Klirren af Glas, sprang hun forskrækket op.

Havde de da glemte hende? Ingen havde vækket hende og givet hende det nye, pæne Tøj, og det gamle havde Søsteren taget bort om Aftenen. Kunde hun ikke springe ud af Vinduet? Ak nej, der er sort af Mennesker udenfor, der holder Etatsraadens Kaleshevogn og alle de unge Ryttere. Hun maa pænt vente til Prinsen er borte. Grædende kaster hun sig paa Sengen. Det var den bitreste Sorg, hun havde haft i sit Liv, og aldrig glemte hun det!

* * *

Gennem Præstegaardshaven med dens smukke Frugttræer og flerehundredaarige Taksalle vandrer Prins Kristian og hans Følge op paa Kirkegaarden.

I Kirken med de hvide Hvælvinger, er Altertavlen fra Kong Hans's Tid — skænket af Dronning Kristine. — Den er endnu smukkere end den i Rise, men ligesom denne, udskaaren af eet Stykke Træ og forestillende Billeder af Lidelseshistorien.

Ogsaa Prædikestolen er prydet med smuk Billedskæring. Den forrige Præst, Hr. Monrad, havde ladet den flytte hen i Kordøren til Menighedens store Misfornøjelse, men nu havde Hr. Ottesen atter ladet den flytte tilbage til sin gamle Plads tilhøjre for Midtergangen.

Udenfor Kirkegaarden, hvor Prinsen stod paa Vognen, var bygget en Æreport, og endnu een ved Udkørslen af Byen.

Rask travede Hestene, og Hovslagene dundrede fra Rytterskaren bagved. Man havde faaet Hastværk, da Vinden nu var særlig god til Overfarten til Als.

Skovby Skole maatte dog ikke forbigaaes. Men her ventedes hs. kgl. Højhed ikke før om en Time. Her var vel Læreren paa sin Post, men ingen Børn!

Men hvor er dog Børnene?« spurgte Prinsen.

»De er gaaet hjem til U'er,« svarede Læreren.

»Til hvad? U'er — hvad er det?«

»De er hjemme til Middag, Deres kgl. Højhed,« forklarede Præsten.

»Naa, saa kører vi videre.«

Men Læreren, Jørgen — stod tilbage, flov og skuffet. Et Digt, som Børnene skulde have sunget til Prinsens Ære, havde han med stor Møje sat sammen. Og det skulde han nu brænde inde med?

Han løb efter Vognen.

»Jeg har et lille Digt, Deres prinselige Højhed!«

»Kast det bag i Vognen!«

Prinsen vinkede med Haanden til Tak.

* * *

Søbygaard, du gamle minderige Sted, dig maa vi ikke køre forbi!

Først dukker du op af Sagnverdenen som en Røverborg. Paa det høje Borre staar Røverne paa Udkig, spejdende efter den fredelige Østersøfarer.

Saa bliver du en Fyrsteborg, der har huset Kong Hans som Gæst og har været Bolig for Hertuger og Kongesønner. Stor og stolt tænker vi os

Borgen bag Vindebroen, omflydt af det skvulpende Vand. Nu staar kun tilbage af den gamle Borg det første Stokværk og Kældarfængslet, hvis tykke Mure og høje Hvælvinger trodser Tidens Tand, og hvor svære Kroge og Ringe sætter Fantasien i Bevægelse og maler Billeder af strenge Herrer og pinlige Straffe.

Graven rundt om Slottet var allerede i 1830 udtørret og omdannet til Have. Trappetrin førte ned ad de grønklædte Skraaninger, og paa Bunden af Graven voksede Urter og rigtbærende Frugttræer.

Oppe fra de høje Bakker saa Prinsen ud over det blaa Hav, som ved Hvidtsø skar sig helt ind til Landevejen ved Bakkens Fod, og langt ude over Havet laa Als's taageblaa Kyst. Med stor Interesse drøftede Prins Kristian, hvad her vel havde været i urgamle Dage og udtalte som sin Mening, at her havde sandsynligvis ligget et Vagttaarn hørende til Søbygaards Befæstning.

Turen gaar videre. Den sidste Kirke og Skole skal synes. Søby Kirke med sit lille Spir er den ældste paa Øen, bygt 1745.

Fra Søby gik der Færgefart til Mummark. Samme Vej skulde nu Prinsen; »Delphinen« var sejlet rundt om Øen og laa sejlklar derude.

Med den ligefremme Elskværdighed Prins Kristian hele Tiden har lagt for Dagen, tager han nu Afsked med de Embedsmænd, der har fulgt ham, med de raske Bønderkarle — vinker Farvel til hele Folkeskaren, der som en broget Krans kanter Strandbredden.

»Leve Prins Kristian!«

For sidste Gang bringer Ærøboerne Prinsen deres Hyldest, medens Baaden langsomt roer ham ud

til »Delphinen«, hvor han gaar ombord. Kanonerne dunder, Hurraraab lyder, Huer og Tørklæder svinges! —

Ærøboerne stirrer efter det kgl. Skib, saa længe det er at øjne. Stille gaar hver især tilbage til sin daglige Dont.

Disse Festdage er til Ende; men de unge, der synes, de har set et Glimt fra den store Verden, gemmer Mindet og fortæller mange Aar efter derom til Børn og Børnebørn.
